

**НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені О. О. Богомольця**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я
ТА ПРОФІЛАКТИЧНОЇ МЕДИЦИНИ**

**ЗБІРКА МАТЕРІАЛІВ
студентської науково-практичної конференції**

***Інноваційні підходи у наукових дослідженнях у сфері
громадського здоров'я та профілактичної медицини:
досягнення та перспективи***

Київ – 2025

1. Терміни в системі громадського здоров'я : термінол. слов. / Г.О. Слабкий та ін. 1-ше вид. Ужгород : ТОВ «РІК-У», 2020. 4 с.

2. Особливості медичної термінології URL: <https://studfile.net/preview/9782820/page:15/> (дата звернення: 20.01.2025).

УНІФІКАЦІЯ ЛАТИНСЬКИХ ТЕРМІНІВ КЛІНІЧНОЇ ЛАБОРАТОРНОЇ ДІАГНОСТИКИ

Анастасія ПОЙДА, Олена САДОВНИЧА
Здобувач вищої освіти II курсу ННІГЗГМ
Науковий керівник: к. філ. н., старша викладачка

Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Актуальність. Латинська мова історично є основою медичної термінології, відіграючи ключову роль у стандартизації понять, уніфікованості опису досліджень і забезпеченні єдиної комунікації між фахівцями у сфері охорони здоров'я. Особливе значення латинськомовний термінологічний апарат має у клінічній лабораторній діагностиці, де неоднозначне використання або неправильне розуміння термінів може призводити до помилок у трактуванні результатів лабораторних досліджень, втрати точності у документації, що ставить під загрозу життя та здоров'я пацієнтів.

Мета роботи. Провести теоретичний аналіз стану використання латинської термінології у клінічній лабораторній діагностиці, дослідити стан уніфікації термінів та запропонувати рекомендації щодо створення єдиного стандарту термінології. **Матеріали та методи.** Використаний метод проблемно-орієнтованого аналізу інформаційних джерел.

Результати дослідження. Аналіз наукової літератури показав, що проблема правильного використання латинських термінів у медичних дослідженнях часто привертає увагу вчених [4, с. 6]. Термінологічна компетентність майбутнього лікаря є однією з основних компонентів

професійної компетентності, тому недооцінювання термінології стає причиною недостатньої професійної підготовки. [5, с. 41-42].

Досліджуючи проблематику номінації назв методів, параметрів та лабораторних показників, науковиця Литовська О. В. виявила недостатнє застосування цитологічних термінів, таких як назви органел клітин (*lysosoma, nucleolus*), протеїнів (*eosinum, thrombinum*), патологічних процесів на клітинному рівні (*karyorrhexis, thrombocytopoesis*), специфічних методів досліджень (*autoradiographia, hybridisatio*). [7]

Латинська термінологія найчастіше використовується для позначення аналітичних методів (*hematocritus, urinalysis, celeritas subsidientiae erythrocytorum, reactio catenae polymericae*), інтерпретації результатів лабораторних тестів (*normocytosis, anisochromia*) та опису патологічних станів (*nephropathia, cardiomyopathia, opacitas urinae, thrombocytopenia, erythrocytosis*). Наприклад, терміни *plasma sanguinis* (плазма крові), *leukocytus* (лейкоцит), *albuminum* (альбумін) є основою для опису біохімічних і клінічних досліджень (464 двослівних словосполучень). Це можна пов'язувати із тим, що латинськомовний апарат є нейтральним (не надає перевагу жодній національній мові), міжнародно прийнятим та постійним [4, с.5].

Окрім латинськомовних однослівних термінів, під час опису лабораторних досліджень використовуються також латинські вислови, такі як *in situ* (на місці), *in vivo* (в організмі) та *in vitro* (в умовах лабораторії), які є міжнародними. Терміни на кшталт *exploratio laboratorica* (лабораторне дослідження) чи *inspectio aegroti* (обстеження хворого) стандартизують опис процедур, спрощуючи їхнє розуміння між медичними фахівцями.

На даний час існує проблема варіативності термінів клінічної лабораторної діагностики через неуніфіковане використання суто латинських слів та композитів давньогрецького походження, наприклад, у гематологічних методах: *coagulatio* (згортання крові) та *haemostasis* (процес зупинки кровотечі), у біохімічних показниках: *Glucosum sanguinis* (рівень

глюкози у крові) та *glycaemia* (рівень цукру в крові), у термінах для опису аналізів сечі: *urinanalysis* (аналіз сечі) та *analysis urinae* (аналіз сечі), у мікробіологічних термінах: *bacteriologia* – (наука про дослідження бактерій) та *microbiologia* (наука про дослідження мікроорганізмів), у серологічних дослідженнях: *immunoglobulinum* та *antigenum*, у термінах на позначення патологій: *diabetes mellitus* (цукровий діабет) та *hyperglycaemia* (підвищений рівень глюкози у крові). На позначення ж такого маркера, як кислотно-лужний баланс використано два окремих терміни: *acidosis* (підвищена кислотність) та *alcalosis* (підвищена лужність). [2]

Висновок. Латинська мова є фундаментом клінічної лабораторної діагностики, виступаючи універсальним інструментом для міжнародного наукового спілкування і забезпечуючи точність у медичній практиці. Уніфікація латинських назв є необхідним кроком для стандартизації медичної термінології у медицині. Це стане основою для подальшого розвитку стандартів у галузі громадського здоров'я.

Література:

1. Brown P., Green L. The Role of Latin in Clinical Diagnostics // International Journal of Health Communication. – 2021. – Vol. 12, № 2. – P. 56–67.
2. Carter D. Educational Approaches to Latin in Medical Curricula // Medical Education Review. – 2020. – Vol. 39, № 5. – P. 78–90.
3. Smith J. Medical Latin Terminology: An Overview // Journal of Medical Language Studies. – 2019. – Vol. 45, № 3. – P. 123–134.
4. Yuliia V. Lysanets and Olena M. Bieliaieva. The use of Latin terminology in medical case reports: quantitative, structural, and thematic analysis // Journal of Medical Case Reports. – 2018. – с. 5 – 6
5. Дубчук М. Я. Важливість формування термінологічної компетентності у майбутніх медиків // Харківський національний медичний університет «Ars studendi terminologiae medicinali: лінгвокультурологічний та лінгводидактичний аспекти вивчення латинської мови та медичної

термінології» - Матеріали V Всеукраїнської студентської науково-практичної онлайн-конференції. – 2018. – с.41-42.

6. Коцюба О. П. Роль латинської мови в стандартизації термінів для клінічних лабораторних досліджень / О. П. Коцюба // Вісник Львівського медичного університету. – 2021. – Т. 25, № 3. – С. 89–92.

7. Литовська О. В. Термінологія, медична. Напрями адаптації курсу «Латинська мова та медична термінологія» до вимог спеціальності «Технології медичної діагностики та лікування» / Відповідальний за випуск: проф. А. Г. Шульгай. – 2021. – 304 с.

8. Собчук О. М. Міжнародні підходи до стандартизації медичної термінології / О. М. Собчук // Український журнал з лабораторної медицини. – 2016. – № 1. – С. 15–18.

ВИКОРИСТАННЯ СТАНДАРТИЗОВАНИХ ТЕРМІНОЛОГІЧНИХ СИСТЕМ ЯК ВИЗНАЧАЛЬНИЙ ФАКТОР ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ПРИ НАДАННІ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ

Софія СВИРИДЮК, Світлана ЛЕХНІЦЬКА

*Здобувач вищої освіти I курсу стоматологічного факультету
Науковий керівник: к. філол. н., доцентка*

Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Актуальність: Сучасна хірургія та травматологія є одним з найдинамічних напрямків медицини, що потребують міжнародної стандартизації термінології. Глобалізація медицини та інтеграція фахівців із різних країн світу підкреслює важливість уніфікації термінів для забезпечення зрозумілості та точності у клінічній практиці, наукових дослідженнях і освітньому процесі. Єдиний підхід до використання термінів дозволяє уникнути плутанини при постановці діагнозу, плануванні лікування, проведенні операцій та підготовці медичних кадрів.